

Alla them thætta bref hœra ælla see helsa iac Katerina Niclesadottor æwerdhelika *medb* Gudhi · Kungør iac allom mannom at iac *medb* forthæncto modhe ok minna wina oc frænda radhe · hawir giwit · alt mit goz · *thet* som iac æghir j Kullirstadhūm j Mogata sokn · hulkit goz som ær fyre attunga · *medb* allom thera fyra attunganna tillaghūm · hwsom · akrom · oc ængiom · skoghūm · oc fiskevatnum · ængo vndantakno · Warafu klostre j Vatzstenom til ingift for mina qwinnor · Ingridē ok Cristine tua attunga · for huarra thera · hulkit goz Hæming Magnūsson som *thet* fœrri atte · hafdhe pantsat Bytroghe bymanne j Suderkœpunge / oc min bonde Anundir Hæmingson atirlœste *thet* for wara fulla pœninga · Tthÿ afhændir iac mic oc minom arfw̄m the fornæmpda fyra attunga *medb* allom thera tillaghūm · giwande hærædzhœfdhinganom j Hamarkindahæradhe som *thet* gozit liggir j fulla makt at lata *thet* fastfara *medb* allom landzlaghūm · klostreno til æwerdhelika ægho · sua at ængin af minom arfw̄m scal nokon tima makt hawa · the fyra attunga · for klostreno ælla thæs formannom hindra ælla qwælia. Jn cuius donacionis testimonium sigillum meum vna cum sigillis nobilium virorum ac dilectorum consanguineorum meorum · domini Eriki Karlsson et domini Stenonis Bændictzsson · militum et dilecti fratris mei · Eriki Niclesson · duxi presentibus apponenda. Datum in Vatzstenum anno Domini M^o ccc^o lxxxj^o, in crastino Annunciacionis beate Virginis.

På baksidan: E

Littera Katerine Niclissadottir super bonis in Kullirstathum parrochia Mogata
Hamarkinda hæræd*b*
Ab vi¹
(*halvt kors*)

Sigill: nr 1 endast sigillpåse av ofärgat tyg; nr 2 endast sigillpåse av rosa tyg; nr 3 runt sigill av ofärgat wax i sigillpåse av ofärgat tyg, skadat, 3,6 x 2,8 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 11, och bättre bevarat ex. vid brev 1371 6/11, DS X, nr 103): S' Stenonis : Benedicti [...]; nr 4 endast sigillpåse av ofärgat tyg.

8 Tthÿ] *Så ms.* 10 at lata] *Orden hopskrivna.* 18 E ... 22 Ab vi] *Med olika händer.*

¹ *Vadstena klostres brevsignum, se L. Sjödin i MRA 1939, s. 124.*

10354

1381 mars 29

Skänninge

Riddaren Karl Ulfsson av Tofta, lagman i Uppland, tillkännager att han med samtycke av sin son, lagmannen i Södermanland herr Knut Karlsson, och på inrådan av flera vänner och fränder genomfört ett lagenligt jordskifte med abboten och konventet i Nydala. Utfärdaren överlåter sin gård i (Sundra- eller Norr-)Näs och kvarnen i Skeen i Annerstads socken i Sunnerbo (härad), tre gårdar i Romborna, en gård i Lillarps och två gårdar i Öjarp i samma socken, samt en gård i Angelstad (i Angelstads socken), en gård i Tjuvarp (i Annerstads socken) och en gård i Yaböke (i Femsjö socken) i Västbo (härad) i utbyte mot byn Nybble (i Överselö socken)

på Selaön i Strängnäs biskopsdöme och allt som Nydalaklostret äger på Selaön. Skiftet har genomförts med fastar i enlighet med landslagen på villkor att utfärdarens egendomar i Sunnerbo och Västbo, i den mån de är bättre i fråga om antal och avkastning än Nybble och egendomarna på Selaön, ska utgöra en del av utfärdarens och sonens, herr Knuts, rätta testamente för evigt (till klostret) utan något hinder. I gengäld ska man i klostret läsa mässor och böner för utfärdaren, (hans son) och dennes släktingar i evig tid.

Utfärdaren ber biskop Nils (Hermansson) i Linköping, Sveriges drots Bo Jonsson, herr Bengt Filipsson och sin son herr Knut att besegla skiftes- och gåvobrevet tillsammans med honom själv.

Orig. på perg. (32,6 x 17,2 cm, uppveck 3,1 cm; 17 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11863.

Regest: RPB nr 1568.

Om riddarna Karl Ulfsson (Sparre av Tofta) och dennes son Knut Karlsson se SRM s. 53 och 55.

Om riddaren Bengt Filipsson (Ulv) se SRM s. 19.

Angående Nybble se DMS, Södermanland 2:6, s. 181 f.

Detta brev är bland dem som saknas i Nydala klostrets kopiebok (där 18 blad är bortrivna). Dock finns egendomen (Skeens fiske med gård och kvarn) i uppräknningen under Annerstads socken, se C. Gejrot, *Diplomata Novevallis* (1994), s. 194. Om (fisket i) Skeen, i Nydalas ägo sedan 1192, se Gejrot, a.a., s. 139.

Alla the thetta breff høra ælla seæ helsar iak Karl Wlfson aff Thyftom riddare oc lagman
i Vplande · æwerdelika mæðbir warom Herra · Gyr iak thet allom mannom witirliketh oc
kunnukt at iak mæðhir samthykt · oc godhwilia mins kærsta sons herra Knwt Karlsons lag-
manz i Sydhirmannalande oc flere minna wina oc frenda radhe hafwir giort eet fult oc
5 laghliketh iordha skifte mæðhir hedhirlikom oc renlifwis mannom abotanom aff Nydal oc alle
conuentonne i swa mato som her eftir fylghir: fyrst latir iak them oc vpantwardhar min gardh
i Næsiom oc qwernena i Skædhen i Andirstadha sokn i Syndirboo oc ther mæðbir thre gardha
i Rwmborne, een gardh i Litlathorp oc twa gardha i Øghiathorp i samu soknne, ffram-
ledhis een gardh i Angilstadhom, een gardh i Thiwdhathorp oc een gardh i Øghiabøkø i
10 Westboo / Ffore thenna forscrifno godzen lata the mik atir i rætto skifte een byy oc hetir
Nybile a Syla i Strengenes biscopsdømø / oc alt thet annath goodz ther thy klostreno i Nydal
til thenna daghen til høørt hafwir a Syla i hwat byom thet helzt kan wara · ælla hwath
nampne the helzst nempnas kunno vp a Syla · Thetta skifteth ær giort mæðbir fastom oc
allom landzlaghom som rikesins rætta lagh til sighia / mæðbir swa forskælom oc forordhom at
15 hwath mit fornempda goodz i Syndirboo oc Westbo bætræ ær oc mere badhe til tall oc ingeld
æn thera goodz i Nybile oc annarstadz ther a Syla thet scal thy fornempdo clostre ffore mit oc
mins sons herra Knwtz rætta testamentz til æwerdeliko ægho til høra wtan alla atirkallan ælla
hindran hwars manz ther nw ær ælla eftir koma kan oc ther ffore sculu the ther nw i klost-
reno æra / oc æn eftir kunno koma · os oc wara foreldra ther Gudh aff wæildenne kallath
20 hafwir ælla æn kalla wil i ewerdheliko aminnilse hafwa badhe i messom oc androm thera
bønom oc godhom gerningom · Til hwilix skiftis oc testamenti mere wisso oc stadhfestilse ·
bedhis iak hedhirlikx oc werdhelikx fadhirs biscop Nichlis aff Lynkøpunge oc ærlika oc
welborna · manna Boo Ionssons Swerighis drotzta, herra Bænkt Philipposons oc mins sons
herra Knwtz mæðbir mino eyghno inczgle her ffore hengias til witnisbyrdh alla thenna for-

8 soknne] Så ms. 17 testamentz] Så ms; överflödig genitiv.

scrifno thinga · Gifwith oc skrifwath i Skæninge · areno eftir Gudz byrdh M° ccc° lxxxprimo, 25
om fredaghen nest eftir Wara frw dagh i fastonne som kallar Annunciacionis.

På baksidan: Concambium dominj Caroli militis
Sunderbo

Sigill: nr 1 runt av ofärgat vax, omskriften utplånad, diameter 3,2 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 118);
nr 2 endast skåra; nr 3–4 endast sigillremsor; nr 5 endast skåra. – En lös sigillremsa förvaras med brevet.

28 Sunderbo] *Med annan band.*

10355

1381 mars 31

Skänninge

Förhandlingar har hållits på passionssöndagen, den femte söndagen i fastan, år 1381 mellan å ena sidan kung Albrekt av Sverige, hela hans rike och dess invånare, deras tjänare och medhjälpare, med alla de slott och land öster om Öresund som han, hans män eller medhjälpare besitter eller håller för kungens räkning och å andra sidan ärkebiskop Magnus (Nilsson) i Lund, gälkaren Tuve Galen, riddaren Holger Gregersson, väpnarna Torkel Nilsson och Axel Kjellson, samt hela Skåne öster om Öresund med dess invånare och deras tjänare och medhjälpare som är bosatta inom landet (Skåne). Man har därvid kommit överens om följande. Först och främst ska det råda fullkomlig fred mellan riket Sverige och hela Skåne och allt land öster om Öresund från sistlidna midfastosöndag (24/3 1381) till och med nästkommande midfastosöndag (16/3 1382), hela denna dag inräknad. När detta år har löpt ut är det överenskommet att samma fred mellan Sverige och hela landskapet Skåne med allt öster om Öresund ska bestå i ytterligare tre månader, under vilken tid ingen kan säga upp avtalet. Den sida som därefter vill göra det måste använda sig av fullmäktiga ombud med öppna brev. Ombuden från Skåne ska gå till Kalmar slott, ombuden från Sverige till Lindholmen och Turestorpsö. De fyra ombud som medför dessa brev ska åtnjuta fri lejd. Angående alla de fridbrytare, rövare och illgärningsmän som säger sig inte vilja ha fred eller ha någon som sin herre utan råda sig själva är det överenskommet att de inte ska beskyddas av någon person varken i Sverige eller i Skåne. Tvärtom ska man tvinga, hindra och kvarhålla sådana fridbrytare och ställa dem till svars inför rätten och döma dem som fridbrytare. Om någon man inom denna period tar dessa fridbrytare eller män utan tjänst till fånga behöver han inte hålla dem fängslade och inte vara förpliktigad till detta, utan med bibehållen ära och rätt ska han vara helt fri i fråga om ett sådant fängelse. Om en hövitsman eller någon annan skyddar eller hjälper fridbrytare eller tillåter dem att färdas till eller från hans (hövitsmannens) län, då ska denne förföljas på samma sätt som en fridbrytare oavsett om han befinner sig på ett slott eller en gård. Om någon lidit skada och hövitsmännen på den sida där skadan skett ber andra om hjälp ska dessa bistå honom genom att förfölja fridbrytarna och deras beskyddare och ställa dem inför rätta, oavsett vilket slott eller vilken köpstad eller vilket land de bebor. Om någon, oavsett sida, förföljer en fridbrytare på flykt ska han få fri lejd att följa efter till de närmast belägna slotten och be om hjälp av slottshövitsmannen eller andra goda män där. Dessa ska vara den behjälplig som förföljer fridbrytaren om denne inte redan gripits. Den som hastigt måste förfölja en fridbrytare kan behöva ta både mat och foder, och detta ska inte räknas som ett brott mot fredsavtalet på någon sida. Skulle någon fridbrytare, män utan tjänst eller någon annan under denna fredsperiod genom förräderi eller med orätt inta någons slott eller befästning, då ska ingen som ingått detta fredsavtal köpslå eller överlägga med dem eller agera mot det stilleståndsavtal som överenskommit. Om detta sker, oavsett sida, ska man få hjälp från båda parter att återfå sina förlorade slott eller befästningar. Den som på så vis återfår sitt slott ska ge mat och foder till dem som hjälper honom när de behöver det. Ömsesidigt ska gälla att om någon begär en handling mot någon annan på den ena sidans område – genom att ta någon till fånga eller